

גליון מספר
459

דפי עיון

מצלמה שהתכבסה בתיק שאול

שרה יוצאת לטיול כיתתי וחסר לה תיק נשיאה. לרבקה, בת כיתתה, יש שני תיקים – והיא משאילה אחד מהם לשרה. במהלך הטיול – אבדה רבקה המשאילה את מצלמתה, וגם חיפושים נרחבים לא העלו דבר. לאחר הטיול – כיבסו בביתה של שרה את התיק, וכשבאו להחזירו לרבקה – נמצאה המצלמה האבודה של רבקה באחד הכיסים, מקולקלת מחמת הכיבוס. התברר שרבקה המשאילה התבלבלה והכניסה את המצלמה לתיק שהשאילה לשרה. מה הדין?

- א. נושאים לדיון בשאלה זו
- ב. חיוב באחריות מדיני שומרים
- ג. חיוב מדיני מזיק
- ד. כמה סוגי נזיקין בכיבוס במכונת כביסה
- ה. חזון איש: מכונות נחשבות כוח אחד
- ו. נזקי המים במכונת כביסה
- ז. השוואה לבור המתגלגל
- ח. נזק לאחר יאוש מהמצלמה
- ט. יאוש מהמצלמה – יאוש בטעות
- י. אובדן המצלמה – יאוש ברשותו
- יא. רמב"ן: יאוש ברשותו לא הוא יאוש
- יב. יאוש ברשותו בחצר המשתמרת
- יג. כמה הערות בחצר המשתמרת
- יד. מכניס ממונו לחצר חברו
- טו. סיכום ומסקנות

ד פ י - ע י ו ן

ב

הערה: הדברים נכתבו לצורך לימוד, ובשום אופן לא להלכה

א. נושאים לדין בשאלה זו

השאלה שלפנינו עוסקת במגוון של נושאים, ובשיעור זה ניגע בקצוות נושאים אלה (הגם שיש מה להוסיף ולדון בכל אחד מהם). כל הרוצה להוסיף בכל נושא – מוזמן להעמיק וימצא נחת.

מהלך השיעור יהיה כדלקמן:

- **בשלב הראשון** נדון אם השואלת **חייבת באחריות** על המצלמה מדיני השומרים.
- **לאחר מכן** יש לדון **בדיני נזיקין**, ונאריך בבירור **מה שם המזיק** שיש כאן, ומה החיוב לגבי כל אחת מהאפשרויות.
- **וכן** יש לדון **בדין יאוש** מהמצלמה, ולהוסיף ולבדוק אם יש נפק"מ כאשר היאוש הוא **ברשותו**, ולהוסיף ולהבין אם התיק נחשב **כחצר המשתמרת לבעליה**.
- **ולבסוף** נדון במיקום המצלמה בתיק המושאל, אם יש בזה משום **מכניס ממונו לחצר חברו**.

ב. חיוב באחריות מדיני שומרים

ונפתח בדיני שומרים: שרה קיבלה את התיק מרבקה **בהשאלה**, ומרגע זה היא נקראת **שואל** על התיק.

דין שואל, כידוע, הוא **שחייב באחריות החפץ**, בכל מקרה של נזק, אפילו באונסין (למעט מתה מחמת מלאכה, שאינו שייך לעניינו).

ממילא – אילו היה נזק לתיק (או לתכולתו שהיה בו בזמן ההשאלה) – היתה שרה חייבת בנזק התכולה, ואין צורך לבדוק מה שם הנזק שאירע לתכולה זו.

ד פ י - ע י ו ן

השאלה היא אם שרה השואלת נחשבת שואלת גם על המצלמה, שהרי היא נכנסה לתיק **לאחר קבלת השמירה**. ולכאורה נראה שאין מה לדון, שהרי מעולם שרה לא קיבלה שמירה על המצלמה, ואינה חייבת באחריותה.

ונעניין במקרה הבא :

ראובן קיבל משמעון מכונית בהשאלה. לאחר ההשאלה – נזכר שמעון שלא הכניס לתא המטען את הגלגל הרזרבי. ומאחר שידע היכן נמצאת המכונית – הגיע למקום החניה, פתח את תא המטען במפתח הנוסף שברשותו, והכניס לשם גלגל רזרבי. בשלב מאוחר יותר – נפרץ תא המטען ונגנבו משם כמה חפצים, כולל הגלגל. האם ראובן חייב לשלם על הגלגל?

הגמרא (במסכת בבא קמא דף ס"ב.) **מחלקת בין דיני שומר לדיני מזיק**, שהנותן דינר זהב לאשה לשמור ואמר לה שהוא של כסף, אם הזיקה אותו – משלמת דינר זהב (שאין קשר בין קבלת השמירה לתוצאת הנזק), ואם **פשעה בשמירה ונגנב** – משלמת של כסף (שהכל תלוי בקבלת השמירה, והשומר מתחייב רק על כמה שקיבל על עצמו), **וכן נפסק להלכה** (בשולחן ערוך סימן רצ"א-ד).

וכן בסוגיית שומר חיטים וחיפה בשעורים (בהמשך הגמרא שם) לגבי אדם שמשכיר לחברו מקום לאחסן חיטים, ואיחסן חיטים וחיפה אותם מלמעלה בשעורים, והמקום נשרף – חייב רק בדמי שעורים, שיכול לומר שקיבל שמירה רק על מה שראה (ומבואר בתוספות שמדובר בנזקי איש משום ממונו, שאם לא – מחוייב באישו משום חיצו כאדם המזיק וחייב מדין מזיק), **וגם זה נפסק להלכה** (בשולחן ערוך סימן תי"ח-טו).

מכל זה למדנו שאפילו **ערך התכולה של החפצים שכבר נמצאים ברשימה שהתקבלה לשמירה** – ערך זה נקבע **בזמן קבלת השמירה**. א"כ בוודאי ובוודאי **שחפצים אחרים**, שעדיין לא היו ברשימה זו – וא"כ לעניין קבלת השמירה אין להם ערך כלל – פשיטא **שאין חיוב לשומר עליהם**.

ד פ י - ע י ו ן

T

א"כ גם בעניין הגלגל – ראובן קיבל שמירה על מכונית ללא גלגל, ומה שהוכנס אח"כ – עליו לא קיבל ראובן שמירה **ואין הוא חייב באחריותו**.

וכן גם בעניינינו – פשוט ששרה קיבלה שמירה על התיק **ללא המצלמה**, ומה שהוכנסה מצלמה אח"כ – בוודאי שאין לשרה חיוב אחריות על מצלמה זו מדין שמירה, **ופטורה מאחריות על מצלמה זו** (ויעוין בספרנו "אוצר העיון" למסכת בבא קמא סימן ל"ג – "ערך תכולת תיק שנגנב" המאריך בד"ן זה של קבלת השמירה על תכולת תיק).

והעיר אחד הרבנים שבגלגל אולי אפשר לומר שהגלגל הוא חלק מהמכונית (שהרי לכל מכונית יש גלגל רזרבי, וגלגל זה הוא חלק מהתקן הקבוע של מכונית), וא"כ הכנסת הגלגל למכונית היא מדין "זכין" לאדם, ומה שהשומר מתחייב לשמור על הגלגל (וממילא אין זו זכות אלא חובה) – ייתכן שחובה זו היא רק התוצאה של הזכות, ואין מתייחסים אליה לפי התוצאה אלא לפי הזכות.

אבל בעניינינו אפילו אם נסכים בד"ן הגלגל – עדיין בעניין התיק והמצלמה אפשר לחלק ולומר שמאחר שאין כל קשר בין התיק ובין המצלמה – אין כאן שום צד של זכות בהכנסת המצלמה לתיק (ובפרט שלא גילו לשואלת שיש לה חפץ כזה בתיק, ובוודאי שלא נתנו לה שום רשות להשתמש בזה), אלא הכל הוא חובה, ואין חבין לאדם בעל כורחו.

ג. חיוב מדיני מזיק

ומאחר שהשואלת פטורה מדין שמירה – הבה נדון את חיוביה מדין מזיק.

אנו מניחים באופן זמני, שנזק במכונת כביסה הרי הוא כמזיק בידיים (ובהמשך השיעור נדון באריכות בנקודה זו) – א"כ יש מקום לחייב את מפעיל מכונת הכביסה, וא"כ עלינו לחייב את הכובסת (ואם שרה היא המכבסת – אנו דנים על חיוביה, ואם אמה היא המכבסת – אנו דנים על חיוב האם).

ואמנם – אדם מועד לעולם, ואדם המזיק חייב לשלם על כל נזק שעשה אפילו באונסין (כמבואר בגמרא במסכת בבא קמא דף פ"ה:).

ד פ י - ע י ו ן

אלא שיש מחלוקת ראשונים לגבי רמת האונס המחייבת, כדלקמן:

- דעת התוספות (במסכת בבא קמא דף כ"ז: ד"ה ושמואל) לחייב רק באונס שהוא ענין גניבה, אבל אם היה אונס גמור – נפטר המזיק.
- דעת הרמב"ן (במסכת בבא מציעא דף פ"ב:) לחייב בכל אונס.

ומחלוקת זו נשארה גם להלכה כמחלוקת המחבר והרמ"א (בסימן שע"ח-א). [לאריכות בעניין מחלוקת זו יעויין בספרנו "אוצר העיון" למסכת בבא קמא סימן ט"ז – "העוזרת שנפלה מהסולם"].

ואמנם – יש נפקא מינא בזהות המכבסת, אם מדובר על שרה השואלת או על אימה:

- אם המכבסת היא שרה השואלת עצמה – לכאורה היא יותר אנוסה, שכן היא, למיטב ידיעתה, יודעת שאין בתיק כלום, שהרי היא הוציאה את כל מה שהכניסה לתוך התיק (ומה לה לחשוש שיש חפץ אחר שהוכנס בשוגג ע"י אדם אחר לתוך אחד הכיסים...) – ממילא שרה תהיה אנוסה (בוודאי לפי התוספות, ואולי אפילו לפי הרמב"ן, מאחר שלא היה עליה לדעת), וממילא (לפחות לפי התוספות, כפי שפסק הרמ"א) לא תתחייב מדין מזיק.

- ואם המכבסת היא אימה של השואלת – טענתה שלא ידעה שיש חפצים בתיק היא טענה חלשה, שכן לפני הכיבוס היה עליה לברר אם יש משהו בתוך כיסי התיק, וכיוון שלא עשתה זאת – הרי לכאורה היא נחשבת כמזיקת המצלמה, וחייבת לשלם (אמנם צריך לברר מה המציאות, כגון ששאלה את בתה אם יש משהו בתיק, ונענתה בשלילה – פשוט שגם היא תהיה פטורה באונס, שלא היה מוטל עליה לבדוק יותר ממה ששאלה).

ד. כמה סוגי נזיקין בכיבוס במכונת כביסה

לעיל הגדרנו בפשטות את דין הכיבוס במכונת כביסה כאדם המזיק.

אלא שיש מקום להבחין, שאין כאן נזק בידיים של המכבס בכביסה, אלא כמה גורמים עקיפים חוברים כאן יחד כדי להזיק בתוצאה את הכביסה.

ד פ י - ע י ו ן

1

יש מקום להגדיר את הנזק בכמה אופנים (וכבר למדנו בשיעורים קודמים שהאחרונים רצו לחלק את הגדרת המזיק לפי הגדרת הכוחות הפועלות בתוך המכונה, להרחבה יעויין בספר **עטה אור**, להגר"ע טולדאנו, שבת סימן ל"ג, שעסק בהגדרת הכוחות במכונית), כדלקמן:

- **אישו משום חיציו:** לחיצה על כפתור ההפעלה, כמוה כהדלקת אש, ומה שהמכונה הולכת ומכבסת – הרי זה כרוח מצויה, וא"כ נחייב את המכבס באב נזיקין **אש**, ולהלכה אין הבדל בין אש (באישו משום חיציו) ובין אדם המזיק בידיים.

- **גרמי:** אין מתייחסים לנזק כאילו הופעל ע"י האדם, אלא כאילו יש כאן **כוח אחר**, שאמנם אינו הכוח הישיר של המזיק, אבל בוודאי שהתוצאה היא **ברי היזקא**, דהיינו – הנזק הוא וודאי למרות שפעולת הנזק היא עקיפה. התוצאה ההלכתית כאן שונה מדלעיל, כיוון שכאן **אין דין שוגג כמזיד**, שכן אנו פוסקים **כהש"ך** (בסימן שפ"ו-י) שאם הנזק הוא בשוגג – **פטור בדינא דגרמי**, כיוון שאנו מכריעים שחיוב גרמי הוא מדין **קנס**, כשיטת הריצב"א (המובאת בתוספות בבא בתרא דף כב; ד"ה זאת אומרת), **וקנס בשוגג פטור**. ובענייננו תהיה נפק"מ שאם המשאילה נחשבת שוגגת – היא תיפטר מדין מזיק.

- **בידקא דמיא:** אם אפשר לדון את מכונת הכביסה כמזיק במים הבאים **בכוח שני** (כמבואר בתוספות במסכת בבא קמא דף ד: ד"ה ואימא, וראה אריכות גדולה בעניין זה בספרנו "אוצר העיון" למסכת בבא קמא סימן ב' – "כוח ראשון וכוח שני"), ואז יש להם דין של **גרמא** (שיטת התוספות והרשב"א במסכת בבא קמא דף ד:): או **גרמי** (שיטת הר"ן במסכת סנהדרין דף ע"ז: ד"ה זרק).

- **אישו משום ממונו:** בסוגיית "אבנו, סכיננו ומשאנו שהניחן בראש הגג ונפלו ברוח מצויה והזיקו" (כבגמרא במסכת בבא קמא דף ג:), הנדון כתולדת האש, לגבי **אישו משום ממונו** (גם לדעת רבי יוחנן, הלומד שאישו משום חיציו, כדברי התוספות (במסכת סנהדרין דף ע"ז: ד"ה סוף), הרא"ה (בשיטה מקובצת בבא קמא דף נ"ו)), וכן הובא בחזון איש (בבא קמא ב-א)), וכך **נפסק להלכה** (בסימן תי"ו-י), ומשמעות הדבר שכאשר יש שיהוי בין מעשה ההצתה למעשה הנזק – כבר לא חלים על המזיק דיני אדם המזיק אלא **דיני אש בחלק הממוני**, והנפק"מ שמזיק באש (משום ממונו) **פטור בטמונו** (כבסימן תי"ח-א, סימן תי"ח-ג, וסימן תי"ח-ז), ואין בו את כל החיובים של אדם המזיק (חיובי רוצח, תשלום חמישה תשלומים בנזקי אדם וכו'). וא"כ גם בנזק ע"י מכונת הכביסה נאמר כן, ואולי יהיה כאן פטור

ד פ י - ע י ו ן

משום **טמון** (אמנם בעניין דין "טמון" יש לבדוק אם מצלמה הנמצאת בתיק נחשב "טמון" או כיוון שדרך מצלמות להיות בתיק אין בזה דין טמון, כמובא בשולחן ערוך (סימן תי"ח-ג), ובאריכות בספרנו "אוצר העיון" למסכת בבא מציעא סימן ל"ד – "חנוכיית האורח שהזיקה את בית השוכר").

בור המזיק: כל המכונה נחשבת מקום אחד, ולכן המציאות היא, לכאורה, שהחפץ הוכנס למקום שבו הוא ניזוק, אי"כ מכונת הכביסה היא כבור המזיק, והפעלת המכונה היא כבור המתגלגל ברגלי אדם ובהמה (שלא ידעו על הנזק שהם עושים בהתעסקות זו), ולפי צד זה – פטורים מנזקי המצלמה כיוון שבור פטור על כלים (מדין "שור – ולא אדם, חמור – ולא כלים", כנלמד במשנה במסכת בבא קמא דף נ"ב, בגמרא במסכת בבא קמא דף נ"ג: ובהלכה בשולחן ערוך סימן ת"א-כא).

ובקצרה – יש כאן מגוון אפשרויות להגדיר את סוג הנזק שנעשה ע"י מכונת הכביסה, וכל אפשרות כוללת בצידה את התוצאה ההלכתית של מזיק זה (אש פטורה בטמון, בור פטור על כלים, כוח שני פטור מחמת גרמא וכיוצ"ב).

ה. חזון איש: מכונות נחשבות כוח אחד

ובניגוד למהלך זה (של העטה אור, שמחלק את המכשיר לכוחות כוחות, ודן בכל כוח מהו שם המזיק המתאים לו) – קובע החזון איש (בבא קמא, סוף סימן י"ד) שמכשיר חשמלי נחשב כולו כוח אחד, הוא כוחו של המפעיל, ואלו דבריו בענייני שבת: החורש או הזורע בשבת במכונה המתוקנת לכך, והאדם לוחץ לחיצה ראשונה, וע"י זה מוציא כוח של חום, הגורם לאדים שיבואו ויניעו את הגלגל, ותנועת הגלגל ממשכת את יצירת האדים וכן חוזר חלילה, והכל נחשב מעשינו.

וכן בענייני שביעית – כתב החזון איש (בהלכות שביעית סימן כז-א) כתב: חרישה במכונה, המונעת ע"י חשמל או קיטור, והאדם מכוון אותה לפי תלמי השדה – אף אם אין כאן כוח האדם במעשי החרישה – המכונה היא כלי האומנות של האדם, ועמידת המכונה על השדה היא מלאכת חרישה וחייב עליה חטאת.

ולפי דברי החזון איש – אפשר לומר (ולהסיק ממה שכתב לגבי שבת ולגבי שביעית) שבכל הקשור לענייני נזיקין – מוגדרים המכשירים החשמליים כאישו משום חיצינו

ד פ י - ע י ו ן

ח

(והחשבון הוא שאין השוואה מדוייקת בין חיובי שבת ושביעית לעומת נזיקין, שהרי בוודאי לא נוכל להגדיר את המכשיר כ"אדם המזיק" בידיו, דהיינו "כוחו" ממש, או כוח ישיר של חיציו, אלא רק "אישו משום חיציו", שכן כוחו של האדם אינו מתבטא בתוצאה במכונה כמו בחץ, אלא האדם **נחשב** כמבעיר את האש, וכוח אחר – הוא הכוח החשמלי – מעורב בו).

ולענייננו – לפי החזון איש אין כאן קולות של טמון או כלים בבור, גרמא או גרמי, ולכאורה המכבסת חייבת בתשלום, כדין אדם המזיק.

1. נזקי המים במכונת כביסה

ובמאמר המוסגר – אם במכונת כביסה עסקינן – יש להעיר שאמנם מכונת הכביסה פועלת תמיד באותו אופן, אבל שם המזיק הנוצר על ידה אינו זהה בכל המקרים. ונדגים ע"י המקרה הבא:

אדם הכניס למכונת כביסה חולצה שיש בה עט נובע, וגם חבירו הכניס חולצה. והכל התכבס והחולצות השחירו. מי משלם את הנזק – מפעיל המכונה או בעל החולצה?

והמתבונן יבחין שיש הבדל גדול ועקרוני בין מקרה זה למקרה שבענייננו:

- **במקרה שבענייננו – המים הם המזיקים את המצלמה, ולפיכך הגדרתם בעולם הנזיקין הוא האש, או החץ המזיק בעצמו, ומי שהפעיל את נזק המים הוא מפעיל מכונת הכביסה, שנקרא מעתה יורה החץ, ומתחייב מדין "אישו משום חיציו" (כדלעיל).**

- **במקרה העט הנובע – לא המים הזיקו את החולצה, אלא העט הנובע שהיה בכיס, ואילו תפקיד המים הוא כרוח מצויה, שהוא הכוח האחר המעורב בו, וממילא המזיק הוא העט הנובע, המקבל את הכינוי ההלכתי "אש", וממילא – לכאורה, מתחייב בעל העט כמזיק באש (ובהמשך השיעור נשלול חיוב זה). במקרה זה מפעיל המכונה (שלא ידע שיש בכיס החולצה מכשיר המלכלך כביסה) פטור, שכן הוא כ"מגלגל את המזיק ברגלי אדם וברגלי בהמה" (כבמסכת בבא קמא דף ו.י, כפי שנאריך לקמן).**

ד פ י - ע י ו ן

ז. השוואה לבור המתגלגל

ובהקשר לנזק במכונת כביסה – יש מקום ללמוד תחילה כמה פרטים בסוגיית בור המתגלגל (שבמסכת בבא קמא דף 101):

- **הגמרא** (שם) מביאה דוגמאות למקרים שבהם מעורבים כמה אבות נזיקין (בקשר של "צד שווה", ואין כאן מקומו, ויעוין בספרנו **אוצר העין** למסכת בבא קמא סימן ג – "כבד מקולקל שקלקל אחר" המאריך בענין "צד שווה" ובענין "בור המתגלגל"), ואחד מהם הוא **"בור המתגלגל ברגלי אדם וברגלי בהמה"** (וברש"י: כגון הניח אבן ברשות הרבים, ובעודה במקומה לא הזיקה, וגלגלה רגלי אדם ובהמה למקום אחר והזיקה שם). דנה הגמרא שיש בזה דמיון ל**בור**, שכן גם כאן **תחילת עשייתו לנזק ושמירתו עליך**, ודמיון **לשור**, בזה **שדרכו לילך ולהזיק**.
- **וכל זה** – כאשר הנזק נעשה לאחר שהבור סיים להתגלגל, וניצב על מקומו. אבל כאשר הנזק נעשה **תוך כדי מעופו** של החפץ – הרי שם המזיק משתנה להיות **אש**.
- ולגבי אש זו יש מחלוקת ראשונים **מיהו האחראי** על נזק זה, **בעל החפץ** (רש"י, והמגלגל פטור, שכן אין דרכם של בני אדם להתבונן בדרכים) או **המגלגל** (התוספות בד"ה לאתווי, וחולק על רש"י בעיקרון ההתבוננות בדרכים, שכלפי גלגול התקלה באופן חזק כל כך, עד שעושה נזק – כלפי זה כן דרכם של בני אדם להתבונן).
- **וחדש הנחלת דוד** (בבא קמא דף י"ט): ששיטת רש"י לחייב באב נזיקין "אש" את בעל החפץ (שהוא "בעל האש") היא רק כאשר **הנזק נעשה ע"י האש בלבד** (והרוח היא רק המסייעת להביא את האש למקומה), כגון: אבנו, סכינו ומשאו הניצבים בראש הגג, וכאשר הם יהיו מעל מקום הנזק, ויפלו משם על הניזוק – הם יזיקוהו מחמת כובד האבן או המשא, או מחמת החידוד של הסכין. תפקיד הרוח הוא לסייע להביא את האבן, הסכין או המשא למקום הנזק. **ואין לרוח שום השתתפות במעשה הנזק**. אבל אם הנזק נעשה **בשיתוף של הרוח** – מציאות זו מפקיעה את החיוב מבעל האש.

ועתה נחזור למכונת הכביסה שלנו, ונדון בשני המקרים שהובאו בשיעור זה:

- **במקרה הנזק שנעשה ע"י העט הנובע** – אנו מדמים את מכונת הכביסה לרוח מצויה, ואת העט הנובע להיות הבור המתגלגל (או האבן או הסכין שעפים ברוח מצויה). והיינו אמורים לפי רש"י לחייב את בעל העט, מדין בור

ד פ י - ע י ו ן

המתגלגל. וכאן יש משמעות לחידושו של הנחלת דוד, שכן העט אינה מסוגלת להזיק חולצה בעצמה, אלא רק בסיוע פעולת המים נעשה הנזק. לכן – עפ"י הנחלת דוד ייפטר בעל העט מהנזק שעשה לחולצה (וכל מה שאמרנו הוא בהנחה שהעט מזיק בגלל שהמים גרמו לדיו לצאת, אבל אם המים גרמו למיכל הדיו להינמס, ואז העט מתפרק מאליו ותכולתו יוצאת ומכתימה את הבגד – יודה הנחלת דוד שיש בזה דין "אש"...).

ובמקרה של כינוס המצלמה (הוא המקרה שבענייננו) – המים משמשים בתפקיד אבנו, סכינו ומשאו, והם מזיקים את המצלמה, ללא כל שותפים. הפעלת המכונה היא הרוח המביאה מים אלו אל המצלמה.

ח. נזק לאחר יאוש מהמצלמה

עד עתה עסקנו באופן הנזק ובהזות המזיק, והגדרנו את נושא הנזק באופן הראוי.

נשארה "רק" שאלה קטנה – האם אפשר לחייב כלל בדיני נזיקין?...

מהות השאלה תובהר בנקודות הבאות:

יש להזכיר שיש לנו מידע על ההסטוריה של המצלמה שבענייננו, שאבדה לבעליה במהלך הטיול, וחיפשו אחריה זמן רב ולא מצאו, וכבר עזבו את המקום. אפשר גם להניח שהאובדן היה במקום ציבורי שיש בו רוב גויים או רוב רחוקים ממצוות, שהגמרא דנה לגביהם (במסכת בבא מציעא דף כ"ו. בדעת רבי שמעון בן אלעזר, ונפסק להלכה בסימן רנ"ט-ה) שאין דרכם להחזיר אבידות, וממילא יש כאן יאוש.

ואם כן – אין מדובר בנזק למצלמה רגילה, אלא נזק למצלמה אבודה, ולאחר יאוש.

ומאחר שהמשאילה כבר התייאשה מהמצלמה – אי"כ אילו היה מישהו מוצא מצלמה זו – היה יכול לזכות בו לעצמו.

ואי"כ נלמד מכאן לעניין נזיקין – פשוט שנזק שנעשה בחפץ שאפשר לזכות בו לעצמו – בוודאי פטור (שלא גרע ממקרה שקודם יזכה בו ואח"כ יזיקנו, ופטור שהרי מזיק את של עצמו...).

יא

ד פ י - ע י ו ן

וא"כ בענייננו – שהמצלמה נחשבת אבודה ולאחר יאוש – לכאורה אפשר **לפטור את מזיק המצלמה מתשלום נזק**. וא"כ חוזרת השאלה: אמנם הגדרנו את שם המזיק ואת תשלומיו, אבל ייתכן שבכלל לא שייך לדון בחפץ זה בדיני נזיקין, שכן חפץ זה הוא כבר **כלאחר יאוש**, ולא שייך בו נזיקין!

ט. יאוש מהמצלמה – יאוש בטעות

אלא – לאידך גיסא – יש לומר שאולי היאוש שיש במצלמה זו הוא **יאוש בטעות**, שכן:

- **אפשר להניח** שאילו היתה המאבדת יודעת שהחפץ שוכן בשלום בתוך התיק – בוודאי שלא היתה מתייאשת. **ומה שהתייאשה – היה בטעות**.
- ואם אכן יש כאן **יאוש בטעות** – יש לדון בשאלה אם **יאוש בטעות הוא יאוש** (כבגמרא במסכת כריתות דף כ"ד: לגבי שור הנסקל שהוזמו עדיו, שכל הקודם לזכות בו – זוכה בו).
- **ואפשר להוסיף** שממילא עולה השאלה הידועה שלכאורה כל יאוש הוא בטעות (שאלו היה המאבד יודע שהאבידה תימצא – בוודאי לא היה מתייאש, וא"כ היאוש הנוכחי הוא בטעות!).
- **ויש לומר** שיש כמה תנאים לכך שיאוש יוכלל בהגדרה של "יאוש בטעות", כגון שההתייאשות היתה כשהחפץ אינו במצב של אבוד (ובזה מתורצת הקושיה דלעיל). [הרחבה גדולה בעניין יאוש בטעות – ניתן למצוא בספרנו "אוצר העיון" למסכת בבא מציעא סימן ח – "תיקון מיקסר לאחר יאוש"]. ולפי זה בענייננו – ייתכן שאפשר להגדיר את היאוש מהמצלמה כ"**יאוש בטעות**", ובפרט (וזו אחת המסקנות בספר שם) **שלא היה שום שלב שהחפץ היה באמת אבוד**.
- **ובדין יאוש בטעות** יש מחלוקת גדולה (גם זה בספר שם) היאך לפסוק: אם יאוש בטעות **הוא יאוש** (והחפץ אינו חוזר לבעליו, והשלכה לענייננו שמזיק יפטור מדיני נזיקין כמזיק הפקר), או שיאוש בטעות **לא הוא יאוש** (והחפץ חוזר לבעליו, ובענייננו – אין היתר להזיק את המצלמה, והמזיק ישלם לפי מה שלמדנו לעיל).

ובקצרה – יש לפנינו ספק אם אפשר לחייב את מזיק המצלמה, שכן אפילו אם נרצה לפטור את מזיק המצלמה מדין **חפץ אבוד שבעליו התייאשו ממנו**, עדיין יש ספק אם אפשר בכל זאת לחייבו מדין **יאוש בטעות לא הוא יאוש**, אלא שיש ללמוד

ד פ י - ע י ו ן

יב

ולברר אם המציאות במקרה שבענייננו מתאימה לתנאי ההלכה של יאוש בטעות לא הוי יאוש (כמפורט בהרחבה בספרנו שם, ואין כאן מקומו).

י. אובדן המצלמה – יאוש ברשותו

יעוד בענייני יאוש – למדנו לעיל שאי אפשר לתבוע תשלום על נזק לחפץ לאחר יאוש.

אלא שיש לדון נושא זה מזווית נוספת, שאולי היאוש של המשאילה כאן **אין בו ממש**, כדלקמן:

- במקרה שבענייננו מדובר שהמשאילה הטמינה את המצלמה בכיס התיק המושאל לחברתה (בלא יודעין).
- אילו היתה מטמינה את המצלמה בתיק שלה (זה שאינו מושאל) ואח"כ מתייאשת – האם היאוש שלה היה מועיל?
- התשובה לשאלה זו תהיה תלויה בסוגיית **יאוש ברשותו**, שנחלקו הראשונים אם אדם שמתייאש מחפץ שלא אבד אלא נמצא במקום כלשהו ברשותו – האם היאוש נחשב יאוש או לא.
- **ובמקרה שבענייננו**, באמת המצלמה אינה טמונה בתיק שלה, אלא בתיק (שהוא במקור שלה, אבל כרגע הוא) **מושאל לחברתה**. ויש לברר אם גם תיק מושאל נחשב **כרשות המשאיל**, ואם כן – גם החפצים הנמצאים בתיק זה ייחשבו שהם נמצאים **ברשות המשאיל**.

ובקצרה: כדי לחייב את המזיק – החפץ צריך להיות במצב שלא מיואשים ממנו. ואם ידוע לנו שחיפשו את החפץ ולא מצאוהו (ונראה כאילו התייאשו ממנו) – עדיין יש עיצה להוכיח **שהחפץ נמצא ברשות בעליו**, וכן עלינו להכריע **שיאוש ברשותו לא הוי יאוש**, ובמקרה של חפץ שנמצא ברשות השומר – יש להראות שחפץ הנמצא אצל השומר נקרא **"ברשותו"**.

ואם נוכיח כל זאת – נוכל לומר שאי אפשר היה להתייאש מהחפץ, ולכן גם המזיק חפץ זה – הזיק חפץ שיש לו בעלים, ובמידת האפשר **נוכל לחייבו לשלם** (לפי דיני דזיקין שלמדנו לעיל).

ד פ י - ע י ו ן

יא. רמב"ן: יאוש ברשותו לא הוי יאוש

הגמרא (במסכת בבא מציעא דף כ"ו): לומדת לגבי אדם שראה סלע שנפלה, אם נטלה לפני יאוש על מנת לגוזלה – עובר בכולן (בכל העבירות השייכות למצוות השבת אבידה) משום לא תגזול, משום השב תשיבם ומשום לא תוכל להתעלם. ואף על גב דחזרה לאחור יאוש – מתנה הוא דיהיב ליה ואיסורא דעבד עבד (כלומר גם כאשר נוטל הסלע מחזירה לבעליה – הרי זה מהלך חדש, וכל האיסורים דלעיל כבר חלים עליו).

יש מהלך בראשונים שבסוגיה זו, שתוצאתו מתאים מאד לענייננו, כדלקמן:

- **הראשונים** (יעוין **בעל המאור** בסוגיה זו) מקשים: מדוע כאשר נוטל החפץ מחזירו לבעלי מתחיל הכל מחדש, הרי בהשבת החפץ לבעלי הוא מקיים "והשיב את הגזילה אשר גזל", ובמה שונה מציאות זו מכל התורה?
- **והרמב"ן** (בספר מלחמות ד' על סוגיה זו, בדף י"ד: מדפי הרי"ף) מתרץ ומחדש שבכל **נטילת חפץ על מנת לגזולו** ישנם כמה מהלכים: **שלב ראשון** – אדם רואה חפץ לאחר יאוש בעלים ומתכוון לקחתו לעצמו. במקרה זה – אינו זוכה בחפץ, כיוון שיאוש אינו קונה בגזילה. ממילא מצבו של החפץ בידי הגוזלן הוא כאילו החפץ מונח ע"ג הקרקע לפני שהרימוהו. **שלב שני** – החפץ שבידו הוא אבוד מהבעלים לאחר יאוש, ולכן מעתה הוא כבר נקרא בשם אבידה, שניתן לזכות בה מאחר שהבעלים התייאשו ממנו, ולכן השבתה אל הבעלים היא מעשה חדש, ולא תוצאה של הגזילה.
- **לעומת זאת** – כאשר המוצא נוטל את החפץ **על מנת להשיבו לבעלי** – אם נטילה זו היתה לפני **יאוש הבעלים** – לא זכה בחפץ אפילו לאחר יאוש הבעלים, מפני שידו כיד הבעלים ושומר שכר שלהם הוא, הלכך לעולם אינה נקנית ביאוש הואיל וישנה ברשות הבעלים (ועוין בקצות החושן (סימן רנ"ט-א) שכאן מלמדנו הרמב"ן הגדרה חדשה למושג "באיסורא אתא לידיה" (שתוצאתו שאינו קונה למוצא), שאין הכוונה שנוטל אבידה על מנת לגזולה, שהרי באופן זה הוא כן זוכה בחפץ (מטעם יאוש באבידה וכדלעיל), אלא ההגדרה היא שכאשר מגביה אבידה לפני יאוש).

מבואר בזה שהרמב"ן לומד שחפץ שנמצא אצל שומר – **נחשב כברשותו**, ועוד מוכח ששיטת הרמב"ן היא **שיאוש ברשותו לא חל**.

ד פ י - ע י ו ן

יד

וכן מוכח גם ברשב"א ובראב"ד (במשנה במסכת בבא מציעא דף כ"ה:), שעל דברי המשנה שאם נמצאה האבידה מחצי הכותל ולפנים – הרי זה של בעל הבית, כתב הרשב"א בשם הראב"ד שאם בעה"ב מתייאש – היאוש אינו מועיל לחפץ שברשותו, ויעוין שם שהרשב"א מסכים עם דברי הראב"ד, וכן מבואר **בחידושי הר"ן** (שם), וכן **בנימוקי יוסף** (בסוגיית כופרא בי מעצרתא, במסכת בבא מציעא דף כ"ג:), שהתיר למוצא לקחת לעצמו, כיוון שברור שהכופרא לא היתה של בעל הגת, שאלו כן היתה שלו – לא היה מועיל בה יאוש, כיוון שברשותו היא), וכן **מוכח בריטב"א** (במסכת בבא מציעא דף כ"א: תחילת פרק אלו מציאות, ודבריו הובאו בשיטה מקובצת ובקצות החושן סימן רנ"ט-א).

וכן הכריע הש"ך להלכה (בסימן רנ"ט-א), והוסיף שכך למדו **הרמב"ם** (בהלכות מילווה יא-י), **הסמ"ג** (לאוין קנ"ט), וכן משמע **מהבה"ג** (בעל הלכות גדולות) ו**מהרי"ף** ומנוסח הגמרא.

יוצא לענייננו (בעניין המצלמה שניזוקה) **לפי הרמב"ן** (ושאר הראשונים שעומו, ולפי ההלכה כדלעיל), שאפילו אם המשאילה מודה שהתייאשה בשלב אובדן המצלמה – באמת ע"פ הרמב"ן וסיעתו **אין זה יאוש אמיתי**, שכן המצלמה **מעולם לא יצאה מרשותה**, וא"כ המציאות ההלכתית השייכת כאן היא של יאוש ברשותו, ולפי הרמב"ן **יאוש ברשותו אינו יאוש**, ממילא החפץ נחשב עדיין שייך למשאיל, ומי שהזיק את המצלמה – אין מניעה שיתחייב **בנזק**.

יב. יאוש ברשותו בחצר המשתמרת

אלא שיש לדין "יאוש ברשותו" גם צדדים אחרים, כדלקמן:

- לכאורה נראה שהתוספות (בכמה מקומות) **חולקים על הרמב"ן**, וסוברים ש**יאוש ברשותו כן נחשב יאוש**, כך מראה **הקהילות יעקב** (על בבא מציעא סימן כ"ה-ג), שהנה כתבו התוספות (במסכת בבא בתרא דף מ"ד. ד"ה דווקא) שיש יאוש על קרקע. וצריך להבין את דברי התוספות, שכן קרקע נחשבת תמיד ברשותו בכל מקום בעולם. אלא מוכח שהתוספות לומדים ש**יאוש ברשותו הוא יאוש**.

ד פ י - ע י ו ן

- וכן מביא גם הגרעק"א (בחידושו על מסכת בבא מציעא דף כ"א): שהתוספות חולקים על הרמב"ן וסוברים שיאוש ברשותו מועיל (יעוין שם שדן בראיות לד"ן זה).
- וכן נראה שגם המרדכי (במסכת בבא מציעא אות ר"ס) לומד שיאוש ברשותו מועיל, שאפילו אבדה לאדם אבידה בביתו והתייאש ממנה – כל המוצא אותה בביתו – זכה בה.

ובענייננו – לפי התוספות אם בעלת המצלמה התייאשה ממנו – אי"כ אפילו שבאמת המצלמה נמצאת ברשותה – הרי היא נחשבת אבודה, באופן שכל מוצאה יכול לקחתה לעצמו, וא"כ בוודאי שמצלמה כזאת אם הוזקה – המזיק פטור מלשלם עליה.

כזכור – הש"ך הכריע (בסימן רנ"ט-א) כהרמב"ן ולא כהתוספות.

ולכאורה נראה שהמחלוקת בין הרמב"ן וסיעתו ובין התוספות היא מהקצה לקצה (שלפי הרמב"ן תמיד יאוש ברשותו אינו מועיל ולפי התוספות תמיד יאוש ברשותו מועיל).

אלא שהקצות החושן והנתיבות המשפט (שניהם בסימן רנ"ט-א), כל אחד עפ"י דרכו, מראה שהפער בין הראשונים קטן ביותר, עד כדי כך שבמקרה שבענייננו נראה שתהיה הסכמה בין הצדדים, ונלמד את עיקר דבריהם (השייכים לענייננו) בשלבים הבאים:

- **הקצות החושן (שם)**, לאחר שמביא את דברי הרמב"ן, שיאוש ברשותו לא מועיל, מקשה עליו מכמה מקורות: א. סוגיית שור הנסקל שהוזמו עדיו (במסכת נריתות דף כ"ד). שכל הקודם לזכות בו – זכה, ומשמע שאפילו השור עודנו בביתו וברשותו. ב. סוגיית תאנה הנוטה לדרך (במסכת בבא מציעא דף כ"א): ומצא תאנה תחתיה, שזוכה מטעם יאוש, אע"פ שהתאנה ברשותו. ג. סוגיית המוצא מעות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות (במסכת בבא מציעא דף כ"ד). הרי אלו שלו, למרות שבית כנסת הוא חצר השותפים, והמעות לא יצאו מרשותם. ד. סוגיית התייאשתי מפלוני עבדי (במסכת גיטין דף לט): למרות

ד פ י - ע י ו ן

טז

שעבד נחשב תמיד ברשות רבו, שהרי יד עבד כיד רבו. ע"כ. מכל המקורות הללו משמע שיאוש ברשותו כן מועיל, וכהתוספות.

• **מתרץ הקצות החושן** שיאוש ברשותו לא מועיל (כדברי הרמב"ן וסיעתו) רק כאשר **חצרו יכולה לזכות עבורו**. אבל כאשר חצרו של האדם אינה זוכה בחפץ עבורו – **יודה הרמב"ן לתוספות שיאוש כזה יועיל** (ומהו האופן שחצרו אינה זוכה – יעוין ברמ"א בסימן רסח-ג). ורק כאשר החפץ נמצא ביד שומר, והשומר אינו מתייאש מחפץ שנמצא תחת ידו – בזה דיבר הרמב"ן שיאוש כזה של הבעלים אינו מועיל, שכן יד שומר כיד הבעלים.

• **והנתיבות המשפט מתרץ** בדרך אחרת, שיאוש ברשותו אינו מועיל **כיוון שנמצא בחצר המשתמרת**, וממילא לא גרע כאילו נמצא בידי שלוחו, ולכן איננו נקרא בשם "אבידה", ולא מועיל היאוש, שכן לא יצא מרשותו. אבל כאשר מדובר **חצר שאינה משתמרת**, הרי הוא כהפקר לכל מי שירצה לקחתו, ולכן שייך בזה יאוש (ובזה מתורצים כל המקרים דלעיל: **שור הנסקל** שנפסק דינו וכבר אינו משתמר, **תאנה הנוטה לדרך** שנמצאת במקום שאינו משתמר, **מעות בבתי כנסיות** שפרוץ לרבים, או **עבד** שגזל את עצמו וברח כאילו הוא ביד הגזלן).

• **יוצא** (בין לפי הקצות החושן ובין לפי הנתיבות המשפט) **שכאשר החפץ שמור** (או נמצא במקום משתמר או נמצא ביד שומר) – בזה דיבר הרמב"ן שנקרא **יאוש ברשותו** שאינו מועיל.

ובענייננו – המצלמה נמצאת בתיק של השומר, שהוא מקום המשתמר (למרות שהשומר אינו יודע כלל על החפץ הנמצא בתיקו), ולכן **אינה נקראת אבידה** (לפחות לפי הנתיבות המשפט, ואולי גם לפי הקצות החושן), ולכן לא יוכל המזיק להיפטר בטענה שמדובר במצלמה אבודה, ואם אפשר לחייבו – **ישלם על הנוק**.

יג. כמה הערות בחצר המשתמרת

לעיל למדנו שהמצלמה נמצאת בחצר המשתמרת, ולכן אינה נקראת אבידה, והיאוש של המשאילה הינו יאוש ברשותו (ומי שהזיק את המצלמה – ישלם על נזקו). ויש להעיר בעניין זה כמה נקודות, כדלקמן:

• **התוספות** (במסכת בבא מציעא דף י"א: ד"ה וכו') **הקשו** היאך תשתמר החצר לדעת המשכיר, הלא השוכר יושב בה, א"כ היא **אינה משתמרת לדעת המשכיר**

ד פ י - ע י ו ן

(ומשמעות הדבר שאם נכריע שהחצר משתמרת לשוכר ולא למשכיר – א"כ בענייננו תהיה המצלמה משתמרת לשואלת ולא למשאילה, וא"כ היאוש של המשאילה יחזור להיות יאוש שלא ברשותו, ואי אפשר יהיה לחייב על זקו!)!

- **יש להעיר** שכל המהלך שהובא בשיעור תלוי בשאלה אם התיק נקרא "חצר", והאם כלי שאול נקרא כמו שדה שאולה, שיש לגביה מחלוקת ראשונים למי שייך חפץ הנמצא בתוכה (וליתר הרחבה – יעויין בספרנו "אוצר העיון" למסכת בבא מציעא סימן פ"א – "הכסף שהגיע לחצר המושכרת").
- **והש"ך** (בסימן ש"ג-א) כתב חידוש בדיני קניין חצר: כדי שתיקרא "חצר המשתמרת לדעת המשכיר", אין צריך **שדווקא המשכיר** ישמור את השדה, אלא מספיק **שהחצר שלו משומרת** (ואפילו ע"י השוכר)! **[יש דעות חולקות ומהלכים נוספים, שעליהם ניתן לעיין בשיעור הנ"ל].**
- **עוד** יש לדון אם רגע לפני כיבוס התיק (הוא ה"חצר המשתמרת" שבענייננו) הופך התיק להיות מוגדר כ"חצר שאינה משתמרת לבעלים", ולפי"ז גם אילו היתה החצר משתמרת למשכיר, והמצלמה נקראת "יאוש ברשותו" (והמזיק חייב) – ברגע זה הופכת המצלמה להיות בהגדרה של "יאוש שלא ברשותו", **וברגע הנזק המזיק יהיה פטור.**

יד. מכניס ממונו לחצר חברו

ועוד יש לדון לדמות את המקרה שבענייננו לסוגיית "מכניס ממונו לחצר חברו, וחברו (בעה"ב) **הזיק את הממון בשוגג**", שהובא **בגמרא** (במסכת בבא קמא דף מ"ח.ה) ונפסק **להלכה** (בסימן שע"ח-ו) שבשוגג **בעה"ב פטור**.

ולפי זה בענייננו – אם בעלת המצלמה הכניסה את המצלמה לתיק של השואלת, והשואלת הזיקה את המצלמה בשוגג – לכאורה **הדין הוא שתיפטור**.

ובשורה תחתונה – מצטרפים סיבות רבות שאי אפשר להגיע לחיוב שמירה (שכן מסתבר שאין כלל קבלת שמירה על המצלמה) **ולא לחיוב נזיקין** (אם החפץ לאחר יאוש, לצד שיאוש ברשותו לא מועיל, ולצד שאין כאן יאוש בטעות, ולצד שהחצר אינה משומרת, ואולי אין כאן כלל חצר ועוד), ואפילו אם כן – יש כמה סיבות אפשריות לפטור (בור על כלים, גרמא בכוח שני, גרמי בשוגג וכו'). וא"כ **אין אפשרות לחייב את המכבסת בנזקי המצלמה.**

ד פ י - ע י ו ן

יח

טו. סיכום ומסקנות

השאיילה תיק לחברתה, ובלא יודעין הטמינה בה את מצלמתה, ואח"כ חשבה שאיבדה אותה, ובינתיים השואלת כיבסה את התיק והמצלמה שבכיס ניזוקה. האם השואלת חייבת לשלם את הנזק? ונאמרו בזה הנושאים הבאים:

- **שואל חייב באחריות**, אפילו באונסין.
- השאלה היא אם השואלת **קיבלה שמירה על המצלמה** שהוכנסה לתיק **לאחר** קבלת השמירה.
- הנותן דינר זהב לאשה ואומר לה לשמור עליו כיוון שהוא של כסף – אם הזיקה משלמת דינר זהב ואם פשעה בשמירה – משלמת של כסף. וא"כ גם בענייננו **אין השואלת חייבת על המצלמה שלא ידעה בה**.
- אדם שהשאיל רכב לחברו, ואח"כ הכניס בו גלגל רזרבי ללא ידיעת השואל – יש לדון אם אפשר **לחייב את השואל על גניבת הגלגל** (מצד אחד, כדלעיל, אין מתחייבים על חפץ שהוכנס אח"כ, ומצד שני – הכנסת הגלגל היא חלק מהרכב, ויש לשואל זכות בהכנסה זו).
- **ובדיני מזיק** – עד כמה שמזיק ע"י כיבוס נחשב **אדם המזיק** – יש לדון במחלוקת הראשונים (והפוסקים) לגבי **רמת האונס המחייבת** (לפי התוספות – אונס כעין גניבה, לפי הרמב"ן – כל אונס חייב).
- וכן תהיה נפק"מ לרמת האונס אם **המכבסת היא האם או הבת**, לעניין התחייבות מדין מזיק.
- ואפשר לדון את הנזק באמצעות מכונת הכביסה גם מדין **ממונו המזיק**, ויש מקום לדון מדין **אישו משום חיציו**, או מדין **גרמי**, או מדין **בידקא דמיא בכוח שני** (גרמא), או מדין **אישו משום ממונו**, או משום **בור המזיק** (ולכל סוג יש את ההלכות המיוחדות לו, כמפורט בפנים).
- **החזון איש** לומד שכל הכוחות שישנן כאן נדונות כולם משום **מעשיו של האדם**.
- אפשר לחלק בין נזק שנעשו ע"י **המים המכבסים** שבמכונת הכביסה ובין כיבוס עט נובע, שהנזק נעשה ע"י **החפץ המתכבס**. המים נדונים משום **אישו משום חיציו**, והעט המזיקה נדונת משום **בור המתגלגל** (או אש, אם נעשה תוך כדי כיבוס).

ד פ י - ע י ו ן

- חידושו של הנחלת דוד, לחייב רק כאשר החפץ מזיק באמצעות האש, ולא כאשר החפץ מזיק בשותפות האש, ולכן בעט הנובע – הנזק נעשה בהשתתפות המים, ולכן פוטרים את בעל העט.
- ויש לתהות על הראשונות, אם אפשר בכלל לחייב בנזיקין במקרה זה, שכן אי אפשר לתבוע נזיקין על חפץ שהתייאשו ממנו.
- ואפשר לענות, שאולי מדובר ביאוש בטעות (לצד שיאוש בטעות הוא יאוש).
- ועוד אפשר לענות שיאוש על חפץ הנמצא ברשות השואל נקרא יאוש ברשותו, ולפי הרמב"ן וסיעתו לא הוא יאוש, וממילא ניתן לדון בו בדיני נזיקין (וכן הכריע הש"ך).
- ולשיטת התוספות וסיעתו – יאוש ברשותו הוא יאוש, ובאחרונים הראו שדין זה הוא כאשר חצר אינה יכולה לזכות עבורו (קצות החושן) או כאשר החצר אינה משתמרת, ולכן הרי היא כהפקר, ובאופנים אלו אי אפשר לחייב את המזיק בדיני נזיקין (והמצלמה משומרת בתיקו של השומר, ולכן אין בה יאוש, וניתן לחייב את המזיק).
- הערות נוספות: שמירה ע"י השואל נקרא משומר למשאל (ש"ך), הכל תלוי בהגדרת התיק כ"חצר", וכלי שאול נקרא כמו "חצר שאולה", יש לעיין אם רגע לפני הכיבוס הופך התיק להיות "חצר שאינה משתמרת".
- אפשר לדון את המקרה שבענייננו כ"מכניס בהמתו לחצר בעה"ב ונגחו שורו של בעה"ב" שבעל הבית פטור במקרה של נזק בשוגג.
- ובשורה תחתונה – נראה שאי אפשר לחייב את המכבסת בנזקי המצלמה (כמפורט בפנים).